

5. Вплив Covid-19 на права жінок в Україні: звіт підготовлено Асоціацією жінок-юристок України «Юрфем» у партнерстві із Офісом Урядової уповноваженої з питань гендерної політики та Міжфракційним депутатським об'єднанням «Рівні можливості». 2020. 51 с.
6. Оперативна гендерна оцінка становища та потреб жінок у контексті ситуації з COVID-19 в Україні: Дослідження ООН Жінки в Україні. 2020. 22 с.

ЮГАС О.,

*магістр Навчально-наукового
інституту № 2 Національної
академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

СЬОХ К. Я.,

*доцент кафедри конституційного
права та прав людини
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук*

ПРАВО НА ВІЛЬНЕ ПЕРЕСУВАННЯ ГРОМАДЯН ДЕРЖАВ- ЧЛЕНІВ НА ТЕРИТОРІЮ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

На сучасному етапі існування Європейський Союз являє собою міжнародне об'єднання 27 держав європейського континенту, які тісно співпрацюють у політичній, економічній, соціальній та багатьох інших сферах існування держави. Таким чином, громадяни держав-учасниць ЄС можуть вільно пересуватись території Союзу, а також, вільно працювати у будь-якій державі-учасниці, адже дане питання врегульовано договорами між державами-учасницями.

Стаття 8 Договору про діяльність ЄС передбачає скасування між державами-членами будь-якої нерівності, у тому числі у вільному пересуванні осіб у межах ЄС. Подібно до вільного руху товарів свобода пересування осіб допускає винятки на підставі захисту публічного порядку та громадського здоров'я.

Норми Договору про діяльність ЄС, що стосуються вільного пересування осіб, є нормами прямої дії, причому вони можуть мати як вертикальну, так й горизонтальну пряму дію.

Норми Договору про діяльність ЄС щодо вільного пересування осіб на відміну від норм, що регулюють вільний рух товарів, стосуються лише деяких категорій осіб. По-перше, ці особи повинні мати громадянство ЄС, тобто громадянство будь-якої з держав-учасниць ЄС. А відтак, якщо громадянин України законно працює, наприклад, у Франції, це не означає, що він автоматично користується свободою вільного пересування працівників у межах ЄС, що поширюється на його колег – громадян Франції. Проте громадяни інших країн мають деякі права з вільного пересування в межах ЄС як члени родин громадян ЄС. Громадянин ЄС користується вільним пересуванням з метою

проживання на території іншої держави-учасниці та здійснення економічної діяльності на території ЄС як: працівник (ст. 45-48 Договору про діяльність ЄС); підприємець (ст. 49-54 Договору про діяльність ЄС); особа, яка надає чи отримує послуги (ст. 56-62 Договору про діяльність ЄС). [1; с. 179]

Таким чином, право ЄС забороняє дискримінацію осіб на підставі національності, але лише щодо громадян ЄС. Така дискримінація осіб може бути прямою чи непрямю. Пряма дискримінація – це неоднакове ставлення до громадян ЄС на підставі їх національності. З цієї заборони можуть встановлюватися винятки, але за умови, що вони відповідають вимогам, переліченим у ст. 45(3) Договору про діяльність ЄС. Непряма (прихована) дискримінація наявна в разі, коли норми національного законодавства, хоч і застосовуються незалежно від національності, фактично впливають більшою мірою на працівників, що мігрують у межах ЄС. Встановлення таких приписів дозволяється лише на підставі об'єктивної необхідності незалежно від національності працівників, та якщо це відповідає цілям, яких прагне досягти запроваджуюча держава-учасниця ЄС. Можливі також ситуації, коли недискримінаційні заходи (які не дискримінують осіб, що мігрують ні юридично, ні фактично) все ж перешкоджають доступу громадян ЄС до іншої, ніж держава їх походження, держави-учасниці ЄС. Якщо таким перешкодам немає об'єктивного виправдання, встановлення таких вимог також забороняється Договором про діяльність ЄС.

Принципи вільного пересування осіб в межах ЄС поширюються на:

1) регулювання вільного пересування працюючих (працівників і підприємців) і непрацюючих (студентів, пенсіонерів) – громадян ЄС за умови, що вони мають достатньо фінансових ресурсів для того, щоб не обтяжувати систему соціального забезпечення держави перебування;

2) свободу ділового заснування та свободу надання й одержання послуг громадянами ЄС.

Як було вказано вище, стаття 45 Договору про діяльність ЄС передбачає, що працівники мають право вільного пересування у межах ЄС, що включає заборону будь-якої дискримінації, яка ґрунтується на національності працівника, а також щодо працевлаштування, заробітної плати та інших умов праці й відносин з роботодавцем.

Свобода вільного пересування працівника включає (ст. 45 Договору про діяльність ЄС):

- 1) право приймати пропозиції щодо працевлаштування, оголошені;
- 2) будь-якій державі-учасниці ЄС;
- 3) право вільно пересуватися територією держав-членів з метою працевлаштування;
- 4) право перебувати в державі-учасниці з метою працевлаштування;
- 5) право залишатися в державі-учасниці після закінчення трудових відносин.

Право вільного пересування працівників, однак, може бути обмежено на підставі охорони публічного порядку, державної безпеки та громадського

здоров'я. Ці права з вільного пересування працівників не поширюються на відносини працевлаштування у так званій «державній службі».

Слід зазначити, що, хоча роль СПЕС у розвитку доктрини вільного пересування працівників є великою, все ж судову практику у цій сфері опрацьовано значно меншою мірою, ніж з вільного руху товарів. Принцип вільного пересування працівників більш врегульовано на «законодавчому» рівні, тому більше уваги треба приділити відповідним регламентам та директивам. [2, с. 85]

Отже, громадяни держав-учасниць Європейського Союзу мають право вільно пересуватись та працювати на території ЄС на підставі договорів. Обмеження права або дискримінація робітника недопустима, крім випадків передбачених договорами.

Список використаних джерел:

1. Основи права Європейського союзу: навч. посібник за заг. ред. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Наканорова О. В. Львів:2020.–218 с.
2. Тюріна О. В. Основи права Європейського Союзу : навч. Посіб. / О. В. Тюріна. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2012. – 100 с.

ЯКОВЕНКО М.В.

студентка Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

СЬОХ К. Я.,

доцент кафедри конституційного права та прав людини

Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМАТИКА УНІВЕРСАЛЬНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Потрібно зазначити, що в сучасній науці, присвяченій даній проблематиці, відсутній єдиний підхід щодо сутності та механізмів забезпечення універсальних прав людини в сучасних умовах. Такий плюралізм пояснюється різним змістом, який вкладають дослідники в саме поняття «універсальні права людини». Якщо відштовхуватись від латинського “universum”, що означає всю об’єктивну реальність у часі й просторі, то стосовно прав людини це буде означати їх всеохоплюючий характер і застосовування до кожної людини або соціуму, незалежно від їх національності, релігії, культурних традицій, ментальних особливостей тощо.

Як відомо, базовим міжнародним актом, який фіксує такі права, є Загальна декларація прав людини 1948 року. Для Європи – Європейська конвенція із захисту основоположних прав і свобод людини 1950 року, Хартія